

קורס ACI מס' 16: עיקרי הבודהיזם, חלק א'
סקירה של הספרים הקלאסיים הגדולים של הבודהיזם – חלק א'

על-פי שיעוריו של גשה מייקל רואץ'

תרגום, עריכה והגשה

לאמה דבורה-הלה ואריה-הלה

רמת גן, יולי 2008

שיעור 4, חלק ב'

(מנדלה)

הגקצ'ה

הנושא הבא שלנו זה הנושא של, אמרו

ཀཅཾཉཾ

Gak ja

מה זה *Gak ja*? מושג מאוד מאוד חשוב, ועכשיו אנחנו עוברים קצת ללימוד על ריקות, ניכנס קצת, טיפה, לשלמות החוכמה, ללימוד על ריקות.

Gak ja זה מושג מאוד חשוב.

Gak זה שורש של להפסיק

אז *Gak ja* זה דבר שאנחנו שוללים, דבר שאנחנו רוצים להפסיק, משהו שהוא שיקרי.

שקר שאנחנו רוצים לחסל אותו בתודעה שלנו, ושיש לכולנו מכיוון שאנחנו לא מבינים את המציאות שלנו.

אז מה זה ה-*Gak ja* הזה?

מה קיים ומה לא קיים?

אז דרך טובה זה להשתמש באיזה חפץ. ניקח את החפץ הזה¹. זה המורה שלנו לריקות.

אז כשאתם מסתכלים על הדבר הזה ואתם מסתכלים בעין בלתי מזוינת בלי שום אנליזה, סתם ככה, [ואני] שואלת אתכם 'מה זה?' מה תגידו? 'עט'.

אז האם יש פה עט? כן, יש פה עט, הנה, עובדה, אני כתבתי איתו קודם. אז יש כאן עט או טוש, לא משנה. האם זה מהווה בעיה לאושר האולטימטיבי שלי שיש פה עט? לא. אוקי.

אז אין שום בעיה עם זה שיש כאן עט.

האם העט הזה הוא מצד עצמו עט? לא, מכיוון שלא כל יצור יראה בו עט, נכון?

אז האם זאת אמת אולטימטיבית שזה עט? לא. זאת אמת, מה שאנחנו קוראים יחסית או כוזבת, או לכאורה, כל המילים האלה זה מילים נרדפות פחות או יותר. אסכולות שונות יקראו לזה אחרת אבל אנחנו לא נכנסים לדקויות האלה עכשיו.

¹ הלאמה מצביעה על עט

אז מצד אחד יש כאן עט והוא מתפקד ועם זה אין שום בעיה, מצד שני זה לא **מצידו הוא עט**, זאת לא האמת האולטימטיבית, המוחלטת של הדבר הזה.

עד כאן הכל בסדר. עכשיו בואו נעבור לחפץ הזה.² האם יש כאן דבורה? כן, היא מדברת, רשמו את השם שלה במודעות, באתם כי ראיתם משהו, אז יש דבורה.

האם אני דבורה שעומדת מצד עצמה? לא. לא כל בן אדם שפוגש אותי אומר 'אוי הנה דבורה', עוד לא כל אחד, אני עוד יכולה להתחבא, לא כל בן אדם מזהה אותי, ובוודאי בעלי חיים לא יחשבו שיש פה דבורה. ובעלי חיים אפילו לא יחשבו שיש פה אישה, שלא לדבר על מורה וכל הזוויות האחרות שאני מדביקה לעצמי.

אז יש לי כל מיני זהויות, יש לי כל מיני תפקודים. אני מתפקדת כאישה, אני מתפקדת כמורה - יש לי כל מיני תפקודים, **אבל אני לא מצד עצמי דבורה**. למעשה, אני אגיד לכם בסוד, לא נתנו לי את השם דבורה כשנולדתי, הפקיד של הסוכנות נתן לי אותו,³ אז אני אפילו בעצם לא ממש דבורה.

אז מצד אחד זאת לא האמת האולטימטיבית שלי, מצד שני זאת אמת כוזבת, יחסית, שמתפקדת, אין עם זה שום בעיה.

מתי מתחילה להיות בעיה? כשמישהו אומר: 'אני חושב שאת מטומטמת'. ואם הם ממשיכים בקו הזה, מתחילה לעלות התנגדות. מתחיל לעלות עלבון, 'איך הוא מעז לחשוב ככה עלי, וכל זה בכלל לא נכון, אני לא אמרתי את הדברים האלה' וה-*sense* הזה של "אני" הולך ומתחזק כשמגיעים למשל עלבונות, וכשהם נמשכים בשורה ה- "אני" הזה הולך ומתחזק ואז אני סובלת.

כי, אם הוא יגיד 'דבורה מטומטמת', ואני לא חושבת שדבורה זה אני, אז הוא יכול להגיד, אני לא כל כך סובלת. אבל כשאני חושבת 'הוא מדבר עלי', ה"עלי" הזה נעלבת, זאת נעלבת ואז אני סובלת.

אז

**האם יש בעיה כשאנו אומרים 'הנה דבורה'? עם זה בפני עצמו אין בעיה.
יש פה זהות מסוימת שהיא מתפקדת בעולם.
אבל כשאני נאחזת בה - שמה מתחילה הבעיה.**

כשאני מתחילה להיאחז בה ולחשוב "זה מי שאני". זה שקר. זה לא מי שאני. זאת זהות מסוימת אחת שיש לה תפקוד מסוים ותו לא. אז כשמתחילה ההזדהות הזאת ואחיזה בזהות הזאת 'ועל זאתי חייבים להגיד דברים טובים ואוי ואבוי אם יגידו דברים רעים עליה' - שמה מתחילה הבעיה. פה אנחנו מתחילים לגעת ב *Gak ja*.

**אז האם דבורה קיימת? כן, היא קיימת ומתפקדת, הנה היא מדברת.
האם דבורה מצד עצמה? לא קיימת מצד עצמה.**

מהו שאנו מנסים לשלול?

אז *Gak ja* זה דבר שאנחנו רוצים לשלול.

Gak ja זה דבר שאנחנו טוענים שאני ריקה ממנו. זה הדבר שאני רוצה להראות שאני ריקה ממנו כשאני מדברת על הריקות שלי. בדרך לפתח את שלמות החוכמה, אני חייבת לפתח את ההבנה של: ממה אני ריקה. **אני צריכה להבין את הריקות שלי לפני שאני יכולה לצאת מסבל.** זה שלב הכרחי בדרך. כל אדם כשהוא מבין ריקות ישירות - הדבר הראשון שהוא מבין זה את הריקות של עצמו.

אז ממה אני ריקה? אם אני ריקה, ממה אני ריקה? הדבר שאני ריקה ממנו זה ה-*Gak ja*. אני צריכה לתפוס בחוויה ישירה, במדיטציה, שאני ריקה מה-*Gak ja* 'דבורה'. מאותה דבורה שלא קיימת, ושאלו

² הלאמה מצביעה על עצמה

³ במקום אחר לאמה דבורה-הלה סיפרה כיצד השם ניתן לה באנייה, כשעלתה עם משפחתה לארץ.

הייתה קיימת אז היא הייתה צריכה להיות קיימת באיזשהו אופן שונה מהדבורה הקונבנציונאלית שכן קיימת ומתפקדת. זאת ה-*Gak ja*.

אז *Gak ja* זה הדבר שאני ריקה ממנו.

- יש לדבורה אמת אולטימטיבית, אמת מוחלטת. שם אין בעיה.

- יש אמת יחסית של דבורה שגם קיימת ומתפקדת. גם שם אין בעיה.

אז מה אני מחפשת לשלול כאן?

Gak ja זה אותו הדבר שאני מחפשת לשלול, נכון? אז הוא לא קיים; אני מחפשת להוכיח שהוא לא קיים.

***Gak ja* זה אותו הדבר שאילו היה קיים, היה חייב להתקיים באופן שהוא שונה מהדבורה הקונבנציונלית, כי זאת קיימת.**

שוב: *Gak ja*, הדבר שאנחנו מחפשים לשלול את קיומו, זה אותו הדבר שאילו היה קיים, היה חייב להתקיים באיזשהו אופן שנוגד את האופן שבו דבורה קיימת באופן קונבנציונלי.

תמיד בדיון על ריקות זה ככה, הרבה שלילות. לאט לאט.

נחזור רגע לעט.

ממה העט הזה הריק, לפי הפרסנגיקה מדיאמיקה?

מקיום שאיננו השלכה שבאה מהמיינד שלי, כפי שנכפית עלי על ידי הקארמה, ושזאת באה מהמעשים שעשיתי.

אותו דבר ה-*Gak ja* דבורה. אני ריקה מלהיות קיימת מצד עצמי, באופן בלתי תלוי בהשלכות מהמיינד שלי כפי שאלה נכפות עלי על ידי הקארמה שלי.

את הריקות הזאת אני צריכה לתפוס. וכדי שאוכל לתפוס, כדי שיהיה לי סיכוי לתפוס את הריקות הזאת, אני צריכה להכיר את ה-*Gak ja*. אני צריכה להכיר את מה אני לא, כדי שאוכל שאני לא הדבר הזה. אז זה קצת קשה. אני צריכה להכיר איך נראית הדבורה שבעצם לא קיימת. זו שלא קיימת.

החיפוש אחר הגקצ'ה

והדבר שעוזר לנו לבוא במגע עם הדבורה שהיא שקר, שהיא לא קיימת והיא שגורמת את כל סבלי, זה לעשות את התרגיל הזה של מישוהו בא ומעליב אותי.

תשבו ותדמינו שמישהו מקלל אתכם, או אומר לכם מילים גסות, או מה שזה לא יהיה, ותראו איך אתם מתקוממים, ותחשבו 'מי זאת שמתקוממת? איפה היא נמצאת?'

האם הגוף הזה מתקומם? ואם כן, באיזה מקום בגוף נמצא החלק שמתקומם? מהר מאוד לא תמצאו אותה בגוף.

יש לנו עוד ארבעה מצבורים לחפש. תתחילו לחפש במצבור התחושות, במצבור ההבחנות וכך הלאה. זה החיפוש, זאת האנליזה, לחפש איפה היא ולא למצוא אותה.

אז האנליזה שלנו שתוביל בסופו של דבר לתובנה ישירה של ריקות נעשית במדיטציה עמוקה ונעשית על ידי החיפוש של הדבר הזה שאני רוצה להכחיש את קיומו, שהוא גורם לי את הסבל; כי אם לא יהיה את הדבר הזה - אז אי אפשר להעליב אותי יותר, אי אפשר יהיה לפגוע בי יותר, ואז נגמר הסבל שלי.

אז איך אני איווכח שהיא לא קיימת? אני צריכה להכיר אותה. אני מכירה אותה על ידי העצמת, למשל העלבון, התרגיל עם העלבון. וזה מה שלאמות עושים לאנשים. אם האנשים נותנים להם. אם אנשים מתחילים להתמסר ללאמה, הלאמות יתחילו ללחוץ על הכפתורים האלה כדי שאנשים יתחילו לבוא

במגע עם הזרות הזאת שהיא שקרית וגורמת את כל סבלם. זה התפקיד של לאמה. לחסל את זה. את ה-Gak ja. את האגו הזה. בשביל זה אנחנו שוכרים לאמה.

פיל ורוד בעל שני ראשים

אז כדי להיווכח שהיא לא קיימת אני צריכה להכיר אותה.

ודוגמה שאנחנו הרבה פעמים נותנים, ובוזא אני אסיים את הנושא הזה: אני מבקשת מכם לעשות עכשיו תרגיל וזה לבדוק האם אתם יכולים למצוא בחדר הזה פיל ורוד עם שני ראשים שמסתובב פה ברגע זה? ותדווחו לי על התוצאות של האנליזה שלכם.

התרגיל שלכם זה לחפש בחדר הזה כרגע פיל ורוד שמתרוצץ פה, עם שני ראשים.

אז מה מצאתם? מצאתם שאין. איך מצאתם שאין?

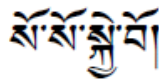
אמרנו: פיל, ורוד, שני ראשים. כל זה אתם יכולים לדמיין בראש, למרות שאף פעם לא ראיתם כזה, נכון? כי אין כזה ולא יכול להיות כזה ומעולם לא היה כזה. אבל יש לכם איזה דימוי של מה זה ואתם מסתכלים, ואומרים: אין פה כזה. הדרך היחידה שאתם יכולים בוודאות יכולים להגיד לי שאין פה כזה, זה אם יש לכם תמונה ברורה של מה זה ואתם מחפשים ואתם אומרים: לא מצאנו.

זה בדיוק מה שמוביל לתובנה של הריקות שלי. אני צריכה קודם תמונה ברורה של ה-Gak ja, של מי אני לא, כדי להיווכח שאין כזאת.

אנשים רגילים ואריות

אז עכשיו, בין כל האנשים שעושים את העבודה הזאת ומנסים להתקדם בדרך הרוחנית, אנחנו עושים כמה הבחנות:

1. אנשים רגילים שלא עשו שום עבודה בכיוון של הבנת ריקות, או נגיד עשו אבל עוד לא נשאו שום פרי, אלה נקראים, אמרו

Soso kyewo

Soso kyewo זה אנשים רגילים כמוני וכמוכם, אנשים שעוד לא ראו ריקות ישירות.

2. בניגוד ל-*Soso kyewo*, יש, אמרו:

Pakpa

Pakpa אלה אנשים שראו ריקות ישירות

הם שונים לגמרי מה-*Soso kyewo*. שונים לגמרי. הם נוכחו שה-*Gak ja* היא שקרית, על עצמם. הם ראו באופן ישיר, בחוויה ישירה, במדיטציה מאוד עמוקה, בריכוז חד נקודתי שאין דבר כזה, אין את מי להעליב; הסירה ריקה.⁴ הסירה ריקה, אין את מי להעליב. כשהם יוצאים משמה הם כבר חושבים לגמרי אחרת על העולם. רואים את העולם לגמרי אחרת.

יש שלבים בתוך זה, וזה מוביל לנושא של

⁴ איזכור למטפורה ידועה המופיעה בספרות הבודהיסטית לתאר היעדר עצמיות.

מופע הקסמים.

אז מופע הקסמים זה סיפור שבא להסביר לנו קצת על ריקות, מנקודת המבט לאו דווקא של פרסנגיקה מדיאמיקה. זה בא דווקא מהסוונטריקה, שזה אסכולה קצת יותר נמוכה, אבל מאוד מועיל.

אז מה הסיפור של מופע הקסמים? הסיפור של מופע הקסמים זה בהודו. מסתבר שהיו מסתובבים קוסמים והיו להם אבקות קסמים או שיקויי קסמים. היה בא קוסם כזה לכפר, היה מתקהל קהל גדול, הקוסם היה שם איזה סל באמצע לתרומות והיה מתחיל לעשות קסמים, ואחד הקסמים שהיה כנראה מקובל, ואומרים שעד היום מקובל, זה שיש להם אבקת קסמים. אז עומדים כל האנשים במעגל סביבם, הם זורים את האבקה הזאת והאבקה הזאת נכנסת לעיניים לאנשים ומשפיעה על האופן שבו הם רואים דברים. ואחרי זה, כשעומדים שם כל האנשים עם האבקה בעיניים, הקוסם זורק מקל לאמצע המעגל ואנשים רואים סוס. אז זה מופע הקסמים.

עכשיו אנחנו משתמשים בקטע הזה כדי להמחיש הבנות שונות של ריקות.

- א. אז יש פה **משתתפים**, יש אנשים שעומדים במעגל, מקבלים את האבקה בעיניים והם רואים סוס - זה סוג אחד של משתתפים.
- ב. יש סוג של שני של משתתפים - זה **הקוסם עצמו**, גם הוא מקבל אבקה בעיניים. ואחר כך
- ג. יש סוג של שלישי של משתתפים - זה **אנשים שאיחרו את ההצגה**, הם לא קיבלו את האבקה בעיניים.

מה רואה כל אחד? מה ההבדלים ביניהם?

- א. אז **האנשים שבאו בזמן** קיבלו את האבקה בעיניים, הם רואים סוס. והם מאמינים שיש שמה סוס.
- ב. **הקוסם**, גם הוא קיבל אבקה בעיניים, הוא רואה סוס, אבל הוא יודע שזה מקל. הוא רואה סוס אבל הוא לא מאמין שזה סוס.
- ג. **מי שאיחר** לא קיבל אבקה בעיניים - הם רואים מקל, הם לא רואים סוס.

מה הנמשל לסיפור הזה?

- א. **האנשים שרואים סוס ומאמינים שזה סוס**, זה מי? *Soso kyewo*; זה אנחנו. אנחנו מאמינים למראה עינינו. העולם נראה כבא מחוץ לנו ואנחנו מאמינים שזה ככה. האויבים באים מארץ אחרת, הבוסים באים מארץ הבוסים. ככה אנחנו מאמינים וככה אנחנו מגיבים וגורמים לעצמנו צרות צרורות.
- ב. **מה לגבי הקוסם?** הקוסם הוא רואה את הסוס אבל הוא לא מאמין שזה סוס. הוא דוגמה לארייה שירד ממדיטציה של ריקות. הוא כבר לא נמצא במדיטציה של ריקות, הוא עדיין רואה את הדברים כמו קודם, אבל הוא כבר לא מאמין למראה עיניו. הוא יודע שהם באו ממנו, אבל עדיין הם מופיעים לו כאילו שהם באים מבחוץ.
- ג. **האנשים שאיחרו**, הסוג השלישי של המשתתפים, הם לא רואים סוס ולא מאמינים סוס. אלה אנשים שנמצאים במדיטציה ישירה של ריקות ברגע זה. הם לא רואים עולם שבא אליהם מבחוץ, אבל הם עוד לא בודדות, כי בודדות הם יכולים להימצא בו זמנית גם במציאות המוחלטת וגם במציאות היחסית. אלה נמצאים עכשיו במציאות המוחלטת, במהלך המדיטציה.

אז זה - ככה סקרתי בקיצור דוגמה שאפשר יותר להתעמק בה.

והנושא האחרון [לאמה] אריה ידבר איתנו, וזה הנושא של הוכחות של ריקות. הוא ייתן לכם הוכחה אחת של ריקות.

לוגיקה בודהיסטית

אריה: עכשיו נדבר בקיצור על הוכחה לוגית לפי המסורת הבודהיסטית.

[ה] לוגיקה פותחה על ידי הבודהיזם בערך במאה השישית לספירה, וזה היה מאוד מאוד חשוב מכיוון שאם לא יכולת להגן על עמדתך באמצעות לוגיקה אז היית צריך להמיר את דתך. היה בא מישוהו ואומר לך 'כך וכך וכך, ובוא נתווכח לפני המלך' ומי שניצח - אז השני היה חייב להמיר את דתו ולהתנהג לפי הכללים של המנצח.

אז

מה זה הוכחה לוגית?

- יש לנו נושא
- יש לנו טענה
- ויש לנו סיבה

הנושא - זה יכול להיות כל דבר,

הטענה - זאת איזושהי טענה בקשר לנושא

והסיבה - זה משהו שגורר את זה שהטענה היא נכונה, בדרך כלל.

ניתן למשל דוגמה מאוד פשוטה:

הנושא יהיה: 'שמש',

הטענה: 'השמש אינה כחולה'

והסיבה היא: 'השמש צהובה'.

ואנחנו גם יודעים שאם משהו צהוב אז הוא לא כחול.

אז זו הוכחה כמו שאמרנו: יש נושא, יש טענה ויש סיבה, ולפעמים אנחנו גם נותנים

- **דוגמה.**

הדוגמה היא אופציונלית. אפשר לתת, אפשר לא לתת.

למשל: 'השמש שהייתה היום'.

במקרה שלנו הדוגמה לא תורמת הרבה, והיינו מדלגים עליה. לפעמים המצבים הם כל כך מוזרים וקשה לנו לדמיין, אז דוגמה עוזרת.

מהי הוכחה לוגית נכונה?

בשביל שמשוהו יהיה הוכחה הוא צריך להתקבל. הוכחה זה כשיש שני צדדים. בדרך כלל אני לא מוכיח לעצמי כי כבר לי יש איזשהן אמונות. אבל עושים פולמוס - אני מתווכח אתך ואני נותן לך את הסיבות ואנחנו דנים או שמבטאים תהליך לוגי של חקירה ומגיעים בסוף למסקנה - נכון/לא נכון; ההוכחה עובדת או שלא עובדת.

עכשיו, בשביל שההוכחה תהיה נכונה

א. הסיבה צריכה להתייחס לנושא

ב. והסיבה צריכה לגרור את הטענה. אם הסיבה נכונה אז הטענה חייבת לנבוע מזה.

- הסיבה חייבת להתייחס לנושא, להיות רלוונטית לנושא,
 - והסיבה צריכה לגרור את הטענה. הטענה נובעת מהסיבה
 - וגם בכיוון הפוך, זאת אומרת שאם הטענה לא נכונה - הסיבה לא יכולה להתקיים.
- אתן דוגמה. יש לנו פה⁵ את הדוגמה. אז:

- הסיבה פה היא שהשמש היא צהובה, אז היא מתייחסת לשמש.
- שנית הסיבה הזאת 'בגלל שהיא צהובה' - אז השמש אינה כחולה, מכיוון שמהו שהוא צהוב הוא לא יכול להיות כחול
- וגם להפך. אם הטענה היא לא נכונה, זאת אומרת השמש היא כן כחולה, אז היא לא יכולה להיות צהובה.

ההוכחה של יחיד ורבים

אז עכשיו אנחנו נשתמש בשבלונה הזאת. **כעת אנחנו הולכים להוכיח ריקות.** וההוכחה הזאת נקראת **ההוכחה של יחיד ורבים.**

כעת אנחנו הולכים להוכיח ש

דברים אינם קיימים באמת,

והסיבה היא שהם אינם קיימים בתור יחיד והם אינם קיימים בתור רבים.

מה זה קיים באמת? **קיים באמת זאת אומרת בלי תלות בי.**

אז אם דברים לא קיימים באמת, אז הם ריקים מלהיות קיימים באמת - אז זה הוכחה של ריקות.

עכשיו קודם כל נתחיל [עם] מה זה ריקות? ריקות זה שדברים אינם קיימים מצד עצמם, הם באים ממני. אז זה מה שאני רוצה להוכיח, ועכשיו אני אומר:

[טענה] הם אינם קיימים מצד עצמם

[סיבה] מכיוון שהם אינם קיימים מצד עצמם בתור יחיד [ו] גם אינם קיימים מצד עצמם בתור רבים.

ברור שאם הם קיימים מצד עצמם אז הם או יחיד או רבים, נכון? אז אם שללתי את זה והוכחתי שהם לא יחיד והוכחתי שהם לא רבים, אז הם לא קיימים מצד עצמם. אז זה הרעיון של ההוכחה.

אז איך אנחנו נוכיח שמהו הוא לא יחיד? בזה שיש לו חלקים. אתם זוכרים את ההגדרה השנייה של קיום מותנה, שכל דבר יש לו חלקים? אז אנחנו נראה שלכל דבר יש חלקים ואז הוא לא יחיד כי הוא מורכב מחלקים, אז הוא בעצם הרבה חלקים.

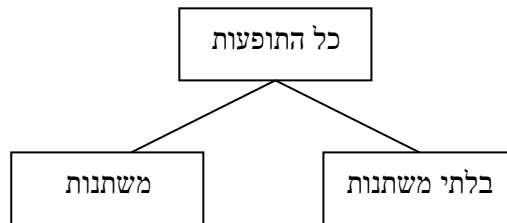
ואיך אנחנו נוכיח שמהו הוא לא רבים? בשביל שמהו יהיה רבים צריך להיות שיהיה הרבה יחידים, אבל אנחנו נוכיח שאין שום דבר שהוא יחיד, אז לא יכול להיות שיהיה רבים.

הדברים לא קיימים כיחיד

אז עכשיו בשביל להוכיח שמהו הוא לא יחיד, אנחנו נמיין את כל הדברים לקבוצות שונות, שביחד מכילות את כל מה שיש. אני עושה דיאגרמה של כל הדברים, ואנחנו אחר כך נבדוק כל אחת ואחת מהקבוצות האלה ונוכיח שהם לא יחידים, ובצורה כזאת אז אנחנו נוכיח שאין שום דבר שהוא יחיד, בעולם.

⁵ ההוכחה שניתנה זה עתה לגבי השמש.

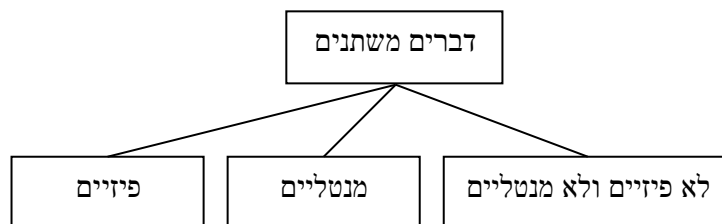
כל הדברים הם או משתנים או בלתי משתנים. לא יכול להיות שמשווא יהיה אחרת - או שהוא משתנה או שהוא בלתי משתנה. לא יכול להיות גם משתנה וגם בלתי משתנה, ולא יכול להיות איזושהי קומבינציה אחרת.

אז מה זה דברים שהם משתנים?

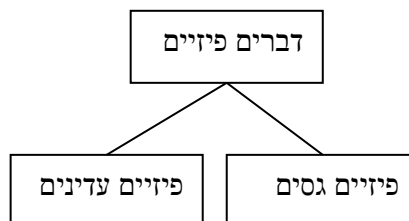
את הדברים המשתנים אנחנו מחלקים

- לכל אלה שהם פיזיים
- לאלה שהם מנטליים
- ולכאלו שהם לא פיזיים ולא מנטליים

ואת הפיזיים אנחנו מחלקים

- לפיזיים גסים
- ופיזיים עדינים.

הדברים הפיזיים הגסים זה דברים שאנחנו יכולים לגעת בהם ולראות אותם ולשמוע אותם וכך הלאה.

- דברים שאנחנו יכולים לגעת בהם, לראות אותם, הם לא יחידים מכיוון שתמיד אפשר לשבור אותם: החצי הימני, החצי השמאלי, החצי העליון, החצי התחתון. אז בצורה כזאת הם לא יחידים כי יש להם חלקים, מרכיבים.

דברים פיזיים עדינים זה דברים שאנחנו לא יכולים לראות, למשל אטומים. היום עם מיקרוסקופים כבר אפשר לראות כל דבר, אבל בספרות הבודהיסטית דוגמה למשהו פיזי עדין זה אטומים.

- אז למה אטומים אפשר לחלק אותם? אז קודם כל אנחנו יודעים יש גרעין יש מעטפה, יש פרוטונים יש נויטרונים. תמיד אנחנו יכולים להגיד "האטום ברגע x" ו"האטום ברגע x+1" וכך הלאה. תמיד בצורה כזאת אנחנו יכולים להפריד כל דבר לחלקים שלו. אנחנו יודעים הדברים נהרסים, דברים נוספים, אז האטום ברגע x הוא לא בהכרח כמו האטום ברגע x+1.

בספרות הבודהיסטית לא מדברים על גרעין וכולי – הם מדברים על צדדים. אפילו לאטום זעיר יש צד ימין וצד שמאל וכך הלאה.

- אז בצורה כזאת טיפלנו בכל הדברים הפיזיים. לכולם יש חלקים.

אחר כך **דברים מנטליים**. אלו כוללים את הגורמים המנטאליים השונים שכוללים בארבעת המצבורים האחרונים, ואנחנו יכולים למשל לחשוב על הרגשות השונים: אהבה, שנאה, כעס וכולי. אלו דברים מנטאליים.

דברים משתנים שאינם מנטאליים ואינם פיזיים כוללים למשל דברים כמו מושגים, שמות תוויות.

- **כדי להוכיח שהדברים המנטליים, והדברים שאינם פיזיים ואינם מנטאליים לא קיימים כיחיד**, אנחנו יכולים להסתכל על המרכיבים שלהם בזמן.

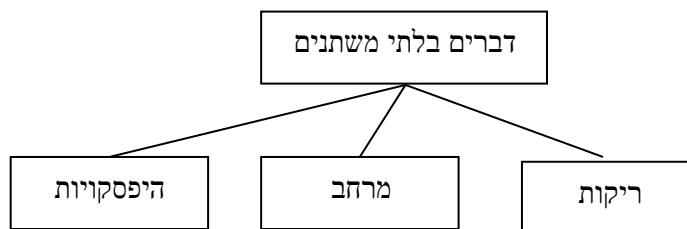
נניח 'אריה'. אריה זה שם, ולכן מסווג כמשהו שאינו פיזי ואינו מנטלי. זה איזה מושג שיש בראש שלי. אז יש אריה שהיה תינוק ויש אריה שהיה בן שנה ואריה בן שנתיים ואריה בן חמש ואריה בן עשרים וכך הלאה. אז **הרגעים של הזמן הם מה שמחלקים את הדברים המנטליים ואת אלו שאינם פיזיים ואינם מנטאליים**.

עכשיו לדברים הבלתי משתנים. יש שלושה דברים בלתי משתנים בסך הכול:

א. הדבר הראשון זה **ריקות**

ב. הדבר השני זה **המרחב**

ג. והדבר השלישי זה **היפסקות**

אז נבדוק את שלושת הדברים האלה, ונשתכנע שגם הם אפשר לחלק אותם לחלקים.

- אז **הריקות** - יש את הריקות שלי ויש את הריקות שלך והריקות של העמוד הזה - לכל דבר יש את הריקות שלו. אז ככה אפשר לחלק את הריקות לחלקים.

- לגבי **המרחב** - אפשר לחלק אותו הרבעון הימני, הרבעון השמאלי או השמינית הימנית, השמינית השמאלית, השמינית שמלמעלה, השמינית שמלמטה. אז ככה אנחנו יכולים לחלק את המרחב לחלקים.

- ולגבי **היפסקות** - יש לנו 84,000 נגעים רוחניים, אז לכל אחד מהם יכולה להיות היפסקות משלו, וגם אפשר לחלק לפי היפסקות בתודעה שלי, היפסקות בתודעה שלך וכך הלאה.

אז בצורה כזו **לכל דבר יש חלקים**.

אז כל דבר אינו יחיד, ואם אין שום דבר שהוא יחיד אז גם לא יכולים להיות דברים שהם רבים.

שאלה מהקהל: אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שלקחתי דבר שהוא יחיד וחילקתי אותו לשניים זה אומר שהוא רבים, אם אני לוקח עט ומחלק אותו לשניים זה לא שני עטים, זה שני דברים אחרים.

אריה הלה: לא, זה לא מה שזה אומר. מה שזה אומר זה **שאם משהו הוא יחיד אז אי אפשר לחלק אותו לחלקים בכלל**. החלקים לא צריכים להיות אותו דבר כמו הדבר המקורי. אם אני לקחתי את זה⁶ וחילקתי אותו למכסה ולשאר, אז זה שני חלקים, אז זה לא דבר יחיד, זה אוסף של חלקים.

החלקים יכולים להיות שונים. בדרך כלל הם יהיו שונים מהדבר המוגמר, מהקומבינציה. אם תיקח מכונית - יש לה אלף או אלפיים חלקים או יותר והם לא כל אחד מכונית בפני עצמה.

להרבה מאתנו יהיה קושי עם ההוכחה הזאת אז מה שצריך זה לחזור עליה ולעכל אותה.

איך כל זה קשור לשלילת הגקצ'ה?

לאמה דבורה-הלה: אני רוצה לקשר למה שאמרנו קודם כשהלכתי לחפש איפה ה-*Gak ja*, איפה הדבורה שלא קיימת. איפה היא? היא בגוף? היא בתחושות? איפה היא?

והרעיון של החיפוש זה לחפש אותה ולא למצוא אותה בשום מקום. אם כל מה שמרכיב אותי זה חמשת המצבורים, ואם חיפשתי בכל אחד מהם בדקדוק, בעיון רב ולא מצאתי - אז היא איננה.

כי יש לה רק

- חמש אפשרויות איפה להימצא,
- או איפשהו מחוץ לכל אלה,
- או קומבינציה של אלה.

אז אם אני חיפשתי בכל המקומות האפשריים ולא מצאתי שם, אז אין.

אותו דבר אתם יכולים להגיד עם הפיל הוורוד. דרך אחרת להראות שהפיל הוורוד, [עם] שני ראשים לא מתרוצץ פה בחדר - אתם מתחילים לחפש אותו. בואו נחפש בצד שמאל של החדר. לא מצאנו. נחפש בצד ימין של החדר. לא מצאנו. אז אין מקום אחר חוץ מצד שמאל או ימין. אז אין.

אותו דבר פה. אני רוצה להראות שמהו לא קיים מצד עצמו.

נניח שקיים מצד עצמו. אם הוא קיים מצד עצמו, כל דבר הוא או יחיד או רבים. יש עוד אפשרות?

אז הרעיון של ההוכחה הוא לקחת את ה"קיים מצד עצמו", לחלק אותו לשתי האפשרויות היחידות שמרכיבות אותו ולשלול כל אחת מהן, ואז המסקנה תהיה שהוא לא קיים מצד עצמו.

כמה הערות מסיימות

אז אלף - אני רוצה להודות לכם על הסבלנות שלכם. אלה לא קורסים קלים, כמו שראיתם.

האופי של הקורסים האלה זה שאנחנו עושים סקירת-על, וזה בוודאי אחד הנושאים שאתם מאוד רוצים להיכנס אליו יותר עמוק. ואין לנו זמן לזה כאן, אבל כשנעבור על קורסים 3 ו-4, חלק מקורס 4 יש בו הוכחות לוגיות, אז נחזור על הרעיונות שיש כאן. אז לאט לאט.

בקורס 2 אנחנו מביאים את ההוכחה הזאת ובקורס 13, ויותר מאוחר אנחנו גם ניכנס להוכחות האלה בסדנאות המדיטציה שלנו, ברמה חווייתית. אז לאט לאט, לא ביום אחד מבינים ריקות.

⁶ אריה מצביע על העט שלו

מגילת העקרונות של ACI - חלק א'

אתם שיושבים כאן, אם אתם מורים - ואלה מכם שעדיין לא מורים, אתם תהיו מורים אם תמשיכו, אתם רואים איך זה קורה; קשה להחזיק את החוכמה לעצמכם. אתם לא תוכלו. או שתרצו אתם לתת אותה, או שיבואו אנשים ויחלבו אותה מכם, כי יראו את השינויים בכם. אז תתחילו לחשוב ככה, **בסופו של דבר כולכם תהיו מורים** - אז יש כמה **עקרונות יסוד** שאנחנו ניתן, ושהיינו רוצים שינחו אתכם כמורים.

מכיוון שאנחנו לא כל כך רוצים להתמסד. כי כשמתמסדים אז מתחילה להיכנס פוליטיקה ומתחיל להיכנס ביורוקרטיה וכמו כל דת שמתחילה להתמסד אחר כך הרוח הולכת וזה נהיה משהו יבש, אירגוני, ואנשים הולכים לחפש מקום אחר. אנחנו לא היינו רוצים שזה יקרה, אז אנחנו רוצים לשמור את זה טרי ורענן ולא כל כך ממוסד. אבל אנחנו כן רוצים לשמור על כמה כללים שבלעדיהם הלימוד הזה יכול להסתלף ולהתנוון ולהפוך למשהו אחר ממה שהוא מיועד להיות.

אז אני רוצה, בהשראת ג'שה מייקל, לצקת את הרעיונות האלה טיפה טיפה.

אז הדבר הראשון - דיברנו עליו מיד בהתחלה וזה מהי

1. המטרה של הלימוד הזה

המטרה של הלימוד הזה, של הקורסים האלה, זה להביא כל אחד מהאנשים שלומד אותם ברצינות ושמתימדי בהם לתמורה; להביא אותם להארה מלאה, להביא אותנו לגוף של אור, מיינד כל-יודע, להיות קיימים בצורת קיום שונה, שבה אין יותר סבל, יש אושר מדהים, ויכולת בלתי מוגבלת להגיע לכל היצורים ולעזור להם להגיע לאותו מצב.

וכל שאר האספקטים של הלימוד הם משניים; הם רק בדרך, הם לא מטרה. לא הקבוצות ולא הקורסים, ולא האתר ולא השם שלנו ולא הזהות שלנו - כל זה משני. אנחנו לא רוצים להיות 'הקבוצה הבודהיסטית' או 'הקבוצה האחרת' אנחנו אפילו לא רוצים להיות 'הקבוצה'.

אנחנו רוצים שאנשים שלומדים את הדברים האלה ישתמשו בהם להגיע להארה. לכן אין לנו חברויות, אין לנו דמי חבר, זה הכל מבוסס על תרומות. זה אספקט אחד.

אז כאמור, אנחנו לא מוסד לימודים, אנחנו לא קבוצת מדיטציה, אנחנו לא קבוצה חברתית, אנחנו לא דת חדשה, אנחנו לא רוצים אף אחת מהתוויות האלה. אנחנו מלמדים את הדרך להארה כפי שלימדו אותה ישויות מוארות.

המטרה שלנו היא לתת לכל משתתף את הסיכוי המרבי והטוב ביותר להגיע לגן עדן הטנטרי שלכם במהרה בימינו, בחיים האלה. אמן. ☺

אז זה המטרה שלנו.

2. הלימוד חייב להינתן ללא תשלום

הפרינציפ השני שמלווה את הלימוד הזה זה ש

כל הלימוד הזה ניתן ללא תשלום, ללא תמורה.

כל הלימוד של הכיתות לדהרמה, כיתות למדיטציה ניתן ללא תשלום, ללא תמורה. הדרך הזאת צריכה להיות פתוחה לכל אדם שמעוניין ללכת בה ברצינות, בין אם יש לו אמצעים, בין אם אין לו אמצעים.

אנחנו עושים את זה היום ככה, ואם אתם בעתיד מורים אני מבקשת שתשמרו את זה ככה, אל תהפכו את זה לקורסים בתשלום. זה מאבד לכם את כל הקארמה; אם אתם מתחילים להפוך את זה לכסף יהיה לכם מזה כסף ובזה זה ייגמר. זה חבל כי זאת דרך לגן עדן. אפשר להשיג הרבה יותר מכסף, ואת הכסף ממילא

תצטרכו לאבד. אני קיבלתי את כל הלימוד הזה חינם, תמיד, מהלאמות שלי. הרצון שלנו וההנחיה היא שזה יישאר תמיד ללא תשלום, על בסיס תרומות. ולפעמים יש מורים שאומרים: 'טוב, אבל מי יתמוך בי?' כמורה או מורה אתם צריכים לתמוך בתלמידים שלכם ולא להפך. המורים בסרה מיי עושים את זה: הם לוקחים את הנזירים הקטנים והם מתחייבים לדאוג לקיומם ולחפש תורמים שיקיימו אותם.

אנחנו רוצים להביא את הדהרמה לאנשים בלי תנאים. אנחנו לא מחכים שיתמכו בנו, אנחנו הולכים ותומכים באנשים שיוכלו לבוא. כמובן נדיבות לבכם נחוצה לגמרי כדי לאפשר את זה, אבל אנחנו לעולם לא נמנע ממישהו לבוא כי אין לו אמצעים. ונשתדל לתמוך במי שאין לו אמצעים, זו הזכות שלנו.

3. לימוד הדהרמה צריך להיות פתוח לכול במידה שווה

עקרון שלישי. הלימוד של הדהרמה הוא לא היה תמיד פתוח לכולם. אנחנו רואים את זה באסיה, לצערנו, למרות שהלימודים באו משמה. נשים למשל לא מקבלות שוויון לגברים. אצל הטיבטים - יש מנזרים של נשים ואין נשים שמגיעות לתואר גֶּשֶׁה. היום מתחיל להשתנות לאט לאט, אבל רק היום, אחרי שבאו נזירות מהמערב והתחילו לדאוג לנשים הטיבטיות. זה לא היה אצלם ככה, זה עד היום אצלם לא ככה. אנחנו לא רוצים להגיע למצב כזה. אז אצלנו השאלה נעלמת. אם אתם מסתכלים פה יש אחוז יותר גבוה של נשים - זה טוב.

אז זה לא רק עניין של מין - זה עניין של אמצעים, זה עניין של גזע, של מצב כלכלי, של כל מאפיין אחר.

**הדהרמה צריכה להינתן באופן חופשי לכל אדם
בלי קשר לגזע ודת ולאום וכך הלאה,**

כמו ש[כתוב] במגילת העצמאות שלנו, וחשוב לשמור את זה ככה; להפוך את זה למשהו מתוק, שוויוני, הוגן. כמובן לא כל אדם יש לו את הקארמה ללמוד את הדברים האלה - בזה אנחנו לא שווים. אנחנו לא שווים מבחינת הקארמות, אבל כמורים, ההזדמנות שאנחנו נותנים חייבת להיות שווה, ואז כל אדם מתקדם לפי הקארמה שלו.

4. כיצד למנוע הסתאבות

ואז עולות שאלות. אז אם זה מתחיל עכשיו לתפוס תנופה ואנשים באים במספרים יותר גדולים, איך לשמור את זה מלהתנוון, מלהסתלף, מלהתמסד, מלהסתאב - ואלה שאלות חשובות ואנחנו צריכים להקדיש לזה מחשבה. ואחד האמצעים אולי הכי טובים שיש, ואני מקווה שהוא מספיק אבל נראה אם זה עומד במבחן המציאות - זה

**לשמור על נדרי הבודהיסטווה, ולעשות את זה מתוך המוטיבציה של
הבודהיסטווה ובודהיציטה ולפי הנדרים, לפי הכללים.**

ואנחנו נתנו קורס שלם על נדרי הבודהיסטווה ואתם כולכם יכולים לשמוע אותו ואם תרצו גם לקחת את הנדרים בהזדמנות. אם הולכים לאור הכללים האלה, יש סיכוי שזה לא יסתאב, אם שומרים עליהם כלשונם.

אז אנחנו רוצים לשמור את זה טהור, לשמור את זה שוויוני, לשמור את זה חופשי, ולשמור את זה ככלי שמביא להארה ולא דת ולא מפלגה ולא איזה ism ולא איזה אידיאולוגיה - זו לא המטרה שלנו.

אז תודה רבה לכם על הסבלנות ועל ההקשבה הנפלאה שלכם, ונפרד במנדלה.

(מנדלה)

(הקדשה)

(תפילה לאריכות ימים של הלאמה)